Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA 1838
GH. BARIŢIU ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI MUREŞEANU DE ATAŞIA URMAŞI, IN FRUNTE CU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA BRAŞOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorităţi şi Societăţi lei 60
Anunţuri şi reclame după tarif.

Nr. 16 Inreg. Trib. Braşov S. II No. G. II. 71/942 Sâmbătă 27 Februarie 1943 Anul 106

Ordinul „MIHAI VITEAZUL"

de **V. Branisce**

Un Inalt Decret Regal, apărut recent, conferă unui impresionant număr de ofiţeri de toate gradele ordinul Mihai Viteazul.

Cruciuliţa albastră ca seninul visurilor neamului nostru însetat de dreptate, atârnată de panglica vişinie, întunecată ca sângele vărsat cu îmbelşugare, pentru dobândirea acestei dreptăţi pe câmpurile de bătaie, vine să aducă suprema răsplată unor ostaşi, care prin acte de bravură personală şi-au îndeplinit mai mult decât datoria faţă de ţară şi neam.

Dar mulţi din cei ce-au dobândit-o nu-i vor desluşi în veci strălucirea. Ea vine ca un simbol al recunoştinţei neamului, o candelă aprinsă în umbra crucilor semănate pe nesfârşitele drumuri ale războiului.

Lămuririle pe care ni le aduce decretul cuprind în cuvinte sobre, ostăşeşti, crâmpeie de epopee. Inaintea ochilor noştri uimiţi reînvie paginile cele mai patetice ale eroismului românesc. Bastioane, cazemate, cote, a căror cucerire a costat sânge şi sacrificiu, ne aduc mărturia virtuţilor neamului nostru şi generoasa lui putere de dăruire. Intre aceste locuri, scump plătite, nu lipseşte nici Dealul Capelei, nici punctul topografic „Rumänen Höhe", înălţime ce s'a înscris sub acest nume în hărţile militare, eternizând numele vajnicilor ei apărători, prin rezistenţa îndelungată a unor unităţi româneşti. (Aici şi-a câştigat cruciuliţa albastră locotenentul de rezervă Botezatu Ioan).

Cavalerii de azi şi de ieri ai ordinului Mihai Viteazul au pornit în luptă călăuziţi de acelaşi ideal, de acelaşi elan neînfrânt. In inimile lor trăia o singură icoană: Patria. Sufletele lor se dăruiau unei singure credinţe: dreptăţii Neamului. Pentru eliberarea fraţilor căzuţi în robie, pentru afirmarea dreptăţii noastre — vai, de atâtea ori nesocotită şi călcată în picioare — am trăit în decurs de un sfert de secol două războaie pustiitoare. Două generaţii consecutive s'au dăruit aceluiaşi ideal, aceluiaşi vis neîmplinit.

Mulţi din ostaşii de astăzi sunt fiii eroilor de ieri, căzuţi la Peril-Dăil, pe câmpia Bartolomeului sau pe Siret şi Caşin.

Ordinul Mihai Viteazul este suprema răsplată ce poate împodobi pieptul luptătorilor. Decoraţia aceasta, înfiinţată de Regele Ferdinand, în amintirea Voevodului întregitor de neam, răpus mişeleşte pe Câmpia Turzii este conferită astăzi de un alt Mihai, spre care se îndreaptă speranţele Românilor de pretutindeni.

La o aniversare

de **I. Bozdog**

Momentele mari din istoria neamului trebue să trăiască vii în inimile noastre şi nu împărtăşim de loc sensibilitatea acelora care afirmă, că reamintirea lor trebue făcută numai la cicluri fixe. Aşa ceva se potriveşte pentru neamuri care fac din istoria lor o simplă paradă, iar evocarea umbrelor eroilor le sunt ocazii binevenite de a-şi evidenţia micile lor figuri.

Noi retrăim fiecare clipă a trecutului nostru românesc. Orice sbuciium şi sacrificiu al înaintaşilor pentru a găsi luminişul ce ne scoate din întuneric, ne serveşte drept pârtie de reazim, ne încurajează în greul drum ce ni-e dat să-l înfruntăm şi ne este chezăşia biruinţii sigure peste valurile ce ne împrejmuesc.

Reamintirea trosnirii oaselor în roata dela Bălgrad ale mucenicilor Horia şi Cloşca este evocarea celei mai sfinte şi neclintite credinţe cu care neamul de iobagi a pecetluit lupta pentru drepturile sale.

Orice măsură a răbdării a fost întrecută, toate căile paşnicelor cereri şi rugăminţi au fost încercate. Promisiuni şi jurăminte de îndreptare şi uşurare au fost nebăgate în seamă, porunci înalte împărăteşti au fost călcate în picioare de către cei care aveau răspunderea liniştirii şi uşurării sorţii milioanelor de fiinţe coborîte mai jos de soartea animalelor.

După patru drumuri bătute zădarnic pe jos de către vânjosul Crăişor şi tovarăşii săi la curtea milostivului împărat, după ce poruncile scrise şi întărite de mâna în care iobagii aveau încredere au fost batjocorite, iar chipul şi crucea împărătească, semne de încredinţare trimise tuturora, au fost scuipate, atunci şi numai atunci şi-au pus vieaţa în cumpănă şi au înălţat rugul arderii pentru cei ceşi băteau joc şi de ei şi de cel ce le trimitea poruncile de uşurare.

In această zi a fost tăiat în bucăţi nu trupul alor doi mucenici, ci dreptul la vieaţă liberă a unui neam. Râmjetul cu care au fost însoţite loviturile spiţelor n'a putut alunga seninătatea de pe feţele şi nici încrederea în biruinţa dreptăţii din inimele care primeau această răsplată a credinţei lor ca o sentinţă peste veacuri a unei imposibilităţi de înţelegere între călău şi victimă.

Mişcarea lui Horia a avut sensul profetic al luptei pentru dreptul la vieaţă al neamului. Ceea ce în zilele noastre se numeşte „spaţiul vital al neamurilor" au cerut înaintaşii noştri înainte de deslănţuirea martirului lor, acum 158 ani.

Ne închinăm memoriei celor ce prin credinţa şi jertfa lor au prefaţat paginile sbuciumului de azi al neamurilor.

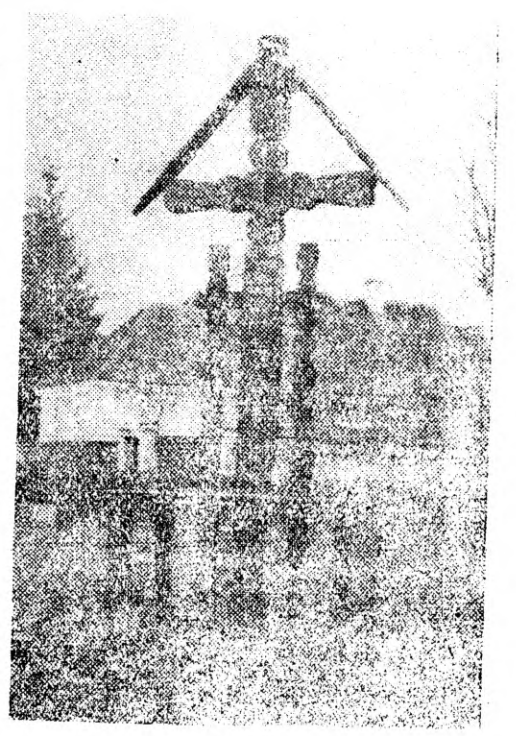

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI"

Poezia lui Andrei Mureşianu

Consideraţiuni preliminare

de **Olimpiu Boitoş**

— Urmare —

Unde eşti dar fiară crudă, care faci [deosebire
Intre fiii unui tată, părinte îngrijitor,
Care soarele-şi revarsă la drept şi'n [nelegiuire,
Şi din roua dimineţii satură pe cer- [şetor ?

Cum nu te soarbe pământul, mârşave [nelegiuit,
Care morţilor dai lege să nu sufere ['ntre sine
Pe-al lor frate de-o natură, cu care [a convieţuit,
De nu-i cu ei de-o părere, poate din [a vremii vină !

Trăsnete 'nspăimântătoare, căci nu [loviţi acea bală,
Ce se poartă tras de vânturi, prin aer [şi pe pământ,
Desbrăcaţi-o mai din vreme de-a ei [înspumată fală,
Trimiteţi-o fără voie să-şi dea fapte- [lor cuvânt !

Ba nu! — Tu şi soiul vostru, să ră- [mâie osândit
Ca un Cain a trăi 'n lume, pribegit din [ţară 'n ţară,
Făr' să fie cuiva slobod, ca la acel [nenorocit,
Mâna la el a-şi întinde cu sfârşit ca [să-l omoare.

Am reprodus în întregime partea aceasta pentrucă acum ne întâlnim mai întâi cu energia pe care o întrupează aşa de frumos *Răsunetul* din 1848. Aceea a fost determinată de nedreptatea care a apăsat veacuri de-a-rândul poporul său, iar aceasta de o călcare a unei legi morale, naturale şi creştine. Andrei Mureşianu este în aceeaşi măsură campion al dreptăţii individuale şi al celei naţionale.

Puternica pasiune care-l stăpâneşte pe poet, îl ajută să găsească nu numai accentele corespunzătoare intensităţii sentimentului, ci imagini şi fraze armonioase, care — cu excepţia ulti-

INSTANTANEE

Cuvinte despre modă

In legătură cu congresul croitorilor ţinut mai anii trecuţi, un arhitect vienez, om instruit şi cu mult spirit, a vorbit la un matineu despre „principiul îmbrăcămintei bărbăteşti". Dau acl câteva crâmpeie din vorbire pentru umorul fin ce se cuprinde 'n ele.

Imbrăcămintea — spune el — care e purtată azi de bărbaţi, derivă dela portul ţăranului englez şi scoţian. In secolul al XVI-lea tonul în modă îl dădea Italia. Ea era dictatorul mondial, apoi îşi însuşi Franţa calitatea aceasta sub regele Soare şi mai târziu, prin secolul al XVIII-lea îi reveni această menire Angliei, mai ales în ce priveşte moda bărbătească

Goethe îşi îmbrăcă pe Werther ca pe un englez modern, respectiv ca pe un ţăran englez care călăreşte, poartă pantaloni scurţi de piele şi pălărie îndesată în cap, adică cilindru. Costumul de călărit din zilele noastre arată mai mult ca un vestmânt de serbare. In secolul al XIX-lea trecu peste întreagă Europa un val scoţian: oamenii nu mai călăreau ci făceau marşuri. S'a introdus gheata grea cu şirete. Nemţii — continuă vorbitorul — au pierdut războiul pentrucă au plecat pe câmpul de luptă încălţaţi cu cisme în loc să încalţe ghete cu şireturi şi de aceea n'au putut înainta aşa de iute cum cerea situaţia. Arhitectul Loos, atribue toată vina prăbuşirii Germaniei numai şi numai încălţămintei nepractice şi se miră cum de şi astăzi Reichswerul mai poartă cisme, când pretutindeni sunt la modă gamaşinele de înfăşurat...

Conferinţa inginerului Loos a avut şi un epilog. S'a născut anume discuţia: pentru ce se poartă azi pijama şi nu cămaşă de noapte?

Conferenţiarul răspunse: Oamenii care sufere de insomnie obişnuesc să doarmă după masă imediat, când se culcă îmbrăcaţi. De aceea pijamaua. Culcându-te în pijama, adică îmbrăcat, adormi seara mai uşor. Moda trebue să se acomodeze astăzi nervilor noştri tociţi şi subţiaţi.

Ecat. **Pitiş**

---

105 ani de luptă românească are „GAZETA TRANSILVANIEI"

Scrisori către şi dela Gh. Bariţiu

de **Candid C. Muşlea**

— Urmare. —

După alte cărţi postale şi scrisori, la 9 Martie 1884 ea scrie: „Nu ştiu dacă aţi aflat deja că Braşovenii umblă din răsputeri să răstoarne Atineul român, şi să înfiinţeze un jurnal politic cu d-l Cristea în frunte, tot pe acţiuni. Spun că lor nu le trebue mai mult de 40.000 fl. In Sibiu au deja 10.000 fl. Aici încă speră că vor aduna vreo 10.000 fl. A alergat astăzi Ciurcu de i-a ieşit limba; nu ştiu ce va fi isprăvit. Un domn din Braşov se tot laudă că corespondează cu D-Ta, şi apoi lucră în contra Dumitale. Nu ştiu cum să-mi explic aceasta. Nu Te încrezi, Tati dragă, prea mult întrânsul? Ai uitat ce-ai mai păţit cu el şi cu toţi Braşovenii" ?....

Spre sfârşitul scrisorii din 1 Iunie scrie: „Astăzi este adunarea cea mare la D-Voastră. Suntem îngrijate cum va ieşi, să nu aveţi neplăceri, de care să Vă ferească Dumnezeu"...

La 1/13 Iulie, după ce întreabă cum a ajuns la Sibiu în societatea „Ursului", îi comunică vestea bună că fiul ei a luat la şcoală premiul cel dintâiu. La 6/18 Iulie îi mulţumeşte pentru premiile ce le-a trimis Virginiei şi lui Ghiţă.... Medicul ei de casă, Dr. Neagoe, a plecat din Braşov cu soţie cu tot. „Nevasta o lasă la bună-sa, şi dânsul merge la Viena să studieze"...

După alte câteva scrisori, în care nu e vorba decât de mici necazuri şi mici bucurii, la 30 Nov. scrie neliniştită că din „Gazeta Transilvaniei" a aflat că tatălui ei i s'a intentat proces de presă. „Ar fi fost bine — scrie ea ca [Ieronim?] să se astâmpere, să nu Vă mai aducă calamitaţile acestea pe cap. Acum regretă, dar zice că n'a putut altcum, prea îi colcăie sângele. Noi suntem mâhnite şi îngrijorate până in adâncul sufletului. Rugăm pe Dumnezeu să Vă ajute să scăpaţi şi de astădată din ghiarele lor. Tată dragă! Nu aveţi speranţă să Vă eliberaţi mai uşor ca de altădată de ei! N'aţi fost în Sibiu şi nici n'aţi scris D-Voastră articolul acela. Aud că sunteţi îngrijoraţi peste măsură şi-mi imaginez; nu Vă supăraţi, Tată dragă, că Vă ajută Dumnezeu şi de astădată, d'apoi să-i şi închinaţi, la cel negru".... Ea încheie: „Vă sărut mânile, Tată dragă şi doresc succes bun în 15 Dec. (ziua procesului?) A D-Voastră fiică, care Vă iubeşte şi doreşte, Victoria C. Iuga", iar în post-scriptum adaugă: „De când a auzit Mama că Vi s'a intentat proces, plânge mereu. Duce groază c'o să Vă aresteze. Dumnezeu să ferească şi să păzească".

La 2/14 Ianuarie 1885 Victoria scrie: „Ştiţi că sunt membră la fondul văduvelor (Reuniunea pentru ajutorarea văduvelor... N. Tr.), şi iau parte la comitetul ales. Noi comitetul am decis să facem o petrecere în favorul văduvelor sărmane în seara de Anul-nou, reveillion, cum zic Francezii. Prima condiţiune a fost ca luxul să lipsească, pentru aceea nici n'a fost bal întitulat, ci petrecere: D-l Puşcariu şi cu d-l profesor Bârsanu au fost rugaţi să aranjeze un mic dialog între anul vechiu şi anul nou. Dânşii însă complezanţi, au lucrat o reprezentaţiune care a durat două ore. Tot lucruri comice. Intre alte persiflaje locale, au fost următoarele, care mi-au plăcut: cortina era lăsată. Afară de cortină, Puşcariu, ca un rege, s'a prezentat ca anul 1884 şi a arătat publicului ce s'a întâmplat în anul acela: In prima linie a vorbit despre Consistoriu. Când descria mai mult activitatea membrilor dela Consistoriu, iată că se ridică cortina, şi ce să vezi? O masă lungă, şi pe masă tot persoane moţăind şi dormind; horcaiau de se auzea prin toată sala.

Al doilea număr a reprezentat jurnalele din Ardeal, româneşti. Se disputau unul cu altul: care-i trădător? Când iată, iese Bârsanu ca bărbat bătrân, cu o manta pe spate, cum o porţi uneori D-Ta şi cu un ochian mare, mare. Era „Observatoriul". „Observatoriului" i-a succes cu ochianul lui a demasca jurnalul din Pesta, „Viitorul". ca nota discordantă dintre (?) ei.

Cu al treilea număr nu vor fi cutezat dânşii prea mult faţă de Unguri, care încă erau învitaţi la petrecerea aceasta? Scena reprezenta o căscioară mică de ţăran. Inaintea porţii era ca uitată o opincă. Pe stradă veneau trei Unguri beţi, cu câte o jimblă mare în mână şi cânrau de mama focului: „kerék ez a zsemble"... (Rotundă-i jimbla[1]) aceasta), când, beţi cum erau, s'au împiedecat de sărmana opincă. Atunci să-i fi văzut cum scuipau şi cum strâmbau din nas, că pute. Când le mirosea lor mai rău, iată că iese din colibă stăpânul opincii, îi ia pe fugă pe beţivi şi-şi mângâie opinca, spunându-i că-i talpa ţării şi că până când va exista opinca, n'are să se teamă ţara de nimic. A jucat bătrânul „Ardeleanca", şi s'a lăsat cortina. Aplauzele nu mai încetau. Deşi era o căldură teribilă, totuşi publicul, care era aşa de numeros, de mai nu mai încăpea în sala din „Reduă", nu s'a depărtat până la [orele] şase dimineaţa, aşa a fost de animată societatea. Generalul a venit la 8½ ore şi a stat până după unu. Damele de ofiţeri şi ofiţerii admirau costumele româneşti; chiar pe nişte ofiţeri de husari i-a auzit Ghiţă[2]) zicând: „Be gyönyörü"! (Cât e de splendid!)"....

[1]) Franzeluţa.

[2]) Fiul ei.

— (Va urma) —

Predici în pustiu

Fulgere în noapte

Mi-aduc aminte de excursii din tinereţe pe vârfuri de munţi. Se coborîse noaptea întunecoasă cu ploaie deasă înainte de vreme şi atunci abia la lumina unui fulger, puteam zări cărarea. Mă bucuram să vină cât de des fulgerele, căci altfel nu puteam înainta niciun pas spre casa de adăpost şi altă lumină nu aveam.

Există fulgere în noapte şi pentru iluziile sufletului nostru, dar nu prea învăţăm din ele să cunoaştem mai bine adevărata cărare. Savantul francez *Gustave le Bon* vorbind de psihologia popoarelor scrie:

„Experienţa a dovedit, că lumea a rămas condusă de iluzii şi himere şi dacă s'ar elimina din istorie iluziile şi fantomele, n'ar mai exista istorie. Credulitatea cumplită şi nu scepticismul constitue starea normală a indivizilor şi mai ales a popoarelor... La diferite epoce ale istoriei se ridică câte-un popor în numele misiunii lui iluzorii de hegemonie, răscolind Europa, în timp ce ţările năvălite sunt victimele unor iluzii de ordin pacifist şi internaţionalist. Sunt popoare, care mai curând se lipsesc de pâne decât de iluzii. Numai experienţa catastrofală, ca un fulger în noapte, face greşeala vizibilă".

Ce fulger în noapte a fost pentru popoarele Europei şi pentru lumea întreagă Stalingradul, descoperind un popor înarmat până'n dinţi, ce-şi face acuma iluzia de hegemonie asupra Europei. Ce fulger în noapte a fost pentru noi ultimul arbitraj, descoperind la noi himera unei iluzii pacifiste, iară la vecinii noştri urmărirea unei hegemonii asupra unui pământ ce ne aparţine, etnic şi istoric.

Dar această temă s'o lăsăm pe seama istoricilor. Să învăţăm mai bine să îndreptăm greşelile noastre individuale în lumina fulgerelor de noapte. *Când ai căzut la un examen*, nu arunca vina asupra *profesorilor*, ci concepe căderea ca pe un fulger de noapte venit să-ţi lumineze metoda greşită a felului de vieaţă, sau a metodei de a învăţa, sau a aptitudinilor tale sufleteşti. Când în sborul tău de ascensiune vine o *umilire groaznică*, concepe-o ca pe un fulger divin venit de sus, care să-ţi arate, că nu calea netedă ci calea spinoasă şi înceată îţi măreşte forţele morale, care te pot duce la triumful definitiv. Când vine o *boală grea* peste tine, asta-i tot un fulger în noapte, care îţi arată câte greşeli ai de îndreptat. Să fim atenţi. Providenţa divină nu ne duce de-a-dreptul la pierzanie. Ne trimite mai întâi aceste fulgere de noapte, care ne luminează calea. Fără iluzii nu-i bine să trăieşti; fără visuri, chiar irealizabile, nu-i frumoasă vieaţa. Dar să fii ca un bun aparat de radio, un bun receptor, să prinzi undele herţiene venite din cer, să facă lumină în pădurea încâlcită a iluziilor şi visurilor tale, a credinţei şi voinţei tale şovăielnice. Nu înjura, ci mulţumeşte lui Dumnezeu pentru aceste fulgere în noapte.

Dr. M. Suciu-Sibiaru

---

mei strofe — nu sunt lipsite de frumuseţe artistică.

Faţă de motivele semnalate până acum, al doilea *Răsunet*, din 1842, aduce nou o încercare de satiră.

Nu-i lege, nu-i iubire! S'au dus de [mult din lume.
Pe prietin şi deaproape, de-mi pla- [ce-l clevetesc;
Streinul ce-mi va face, de-i şi stric [bunul nume;
Port pismă, hrănesc ură, iar lui mă [faţăresc.

Alerg din casă 'n casă, şi limba-mi [ascuţită
Iţi şti vărsa veninul pe cei nevinovaţi,
„Căci a fost întinată, vedeţi a ei [ursită,
„Am spus în multe rânduri, străini să [depărtaţi".

Urmează acum, în ordine cronologică, două poeme în care poezia cu teme morale şi filosofice ale lui Andrei Mureşianu îşi atinge apogeul, ca expresie şi realizare estetică. Acum nu vom mai spicui strofe izolate, cu frumuseţi ivite ca din întâmplare, căci ele sunt vrednice să fie citate în întregime, putând figura cu vrednicie într'o antologie a poeziei româneşti din întâia jumătate a secolului XIX.

Intâia dintre ele: *O privire peste lume*, din 1845, exprimă pesimismul care a încolţit mai de mult în sufletul poetului şi pe care experienţa sa de până acuma n'a făcut decât să-l întărească. După atâtea dovezi despre lipsa unei fericiri depline pe pământ, Andrei Mureşianu va fi ispitit să creadă, ca Eminescu mai târziu, că vieaţa nu-i decât un vis amăgitor.

Deşert e tot ce vede semeţul ochiu [sub soare,
Şi nu e fericire deplină pe pământ,
Un vis e ce-amăgeşte fiinţa muritoare,
Din oara când se naşte şi până la [mormânt.

Văzutu-s'a om cândva, să zică la a sa [moarte:
„Mă duc cu bucurie, c'am fost şi-s [fericit"?
Un rege-a stat în lume a cărui rară [soarte
La altul în natură cu greu a mai zimbit;

Şi iată că el singur a scris cu-amărăciune,
Târît de-a lumii valuri ce turbă ne'ncetat:
„Nimic sub cer statornic, şi tot deşer- [tăciune,
„Deplină fericire sub soare n'am aflat."

Un tată se sileşte s'adune-averi în lume,
Incunjură Oceanuri cu mii nefericiri:
Când fiul se răsfaţă, văzând că are sume
Ce pot să corespundă la oarbele-i simţiri.

Un jude calcă legea, cu scop să mul- [ţumească
Desfrâul unei patimi de care-i subjugat,
In urmă dă prinoase, cu gând să amu- [ţească
Simţirea conştiinţei ce-l mustră ne'ncetat.

Un trântor suge mierea ce crudele [albine,
Zburînd în armonie mai multe zeci de [mii,
Adună dimineaţa, în orele senine,
Când soarele străluce pe verzile câmpii.

Făţarnicul se 'nclină cu buzele pătate,
Iar inima-i vicleană goneşte mijlociri
Să guste sentimente ce plebei nu-s [iertate,
Să 'ncarce pe săracul cu mii de asupriri.

In gura-i pângărită de false jurăminte,
Fărâmă neiertată de lege n'a intrat.
Iar vorbe necurate, blasfemi de lucruri [sfinte,
Ca ploaia primăverii, din rostu-i au [sburat.

— Va urma —

Jurnal de pe front

La atacul cazematelor

De pe brânci, ele nu se văd. In faţă se întinde o creastă lungă, cu boschete destul de rare. Pământul e scormonit atât de mult încât nu poţi distinge decât cu greu unde e cazemată sau numai o surpătură. Bombele de Stukas au lăsat gropi enorme. Pământul, tare ca piatra, a sărit în bucăţi mari. Intre acestea, ochiul oboseşte căutând gurile de unde porneşte focul.

E o zi cu arşiţă: 27 Iunie, către amiază. Artileria noastră răscoleşte poziţia inamică, furios. Avioanele Stukas aruncă bombe cu nemiluita, umplând de bucurie inimile vânătorilor noştri.

Rămaşi însă, în cazemate de beton, Ruşii trag înebuniţi.

Grupa sergentului Luca Ion, dintr'un batalion de Vânători de Munte a ajuns pe Kegel. E către flanc. A căzut în spatele inamicului care fuge acum către valea largă din faţă. Câţiva Ruşi, atinşi de gloanţele vânătorilor, cad şi se rostogolesc pe povârnişul abrupt. Dar două cazemate îşi trimit încă focul pe deasupra grupei, care stă lipită de pământ. Din urmă sunt aduse două mitraliere, printr'o teşitură de teren. Două p. mitr. sunt şi ele gata de tras. Dar deocamdată niciun foc. Sunt trase cutiile cu muniţiuni, alături.

Nu se ştie la al cui semnal s'a deschis focul pe cazemate. Acestea amuţesc. Sergentul Luca Ion cu 5 oameni se avântă asupra lor. Ajuns la 50 metri aruncă două grenade fumigene apoi, târîş, se apropie, în timp ce de dinăuntru mai pârâie o armă automată.

Soldaţii Murdeală Ion, Radu Ion şi Iancu Nicolae sunt cei dintâi care ajung la cazemata dinaintea lor. Primul aruncă înăuntru o grenadă în timp ce ceilalţi doi se reped la cea de a doua cazemată. Sergentul Luca Ion e rănit la braţ de un glonţ, dar îşi face loc la întrarea din cazemată de unde, îngroziţi de explozia grenadei, încep să lasă şi să se predea Ruşii: 18.

A doua cazemată nu tace după prima grenadă. Un glonţ omoară pe soldatul Iancu Nicolae. Altul îl răneşte pe soldatul Radu Ion dar acesta reuşeşte să arunce înăuntru două grenade. Sergentul Luca Ion îi vine în ajutor. Câţiva Ruşi morţi. Intre ei, doi politruci. Numărul prizonierilor se ridică la 32.

Nu se mai aude niciun foc. Numai avioanele în fund urmăresc şi bombardează pe Ruşii în fugă. Şi bat inimile, tare, tare de tot.

Sergentul Luca Ion îşi instalează grupa pe poziţie, merge apoi şi raportează, salutând cu mâna bandajată, comandantului de ploton: am capturat 32 prizonieri, 2 tunuri anticar, 3 mitraliere, 1 aruncător de flacări, 3 puşti mitraliere şi trei puşti automate.

Dintre viteji, singur soldatul Iancu Nicolae doarme somnul de veci, în apropierea celor două cazemate, pe şoseaua ce duce la Inkermann.

A luptat şi a murit ca un erou.

Aurel Marin

Reviste şi ziare

Vestul, în numărul său din 21 Fabruarie a. c. sub titlul *„Probleme bănăţene"* prin d-l *Grigore Ion* lămureşte toată lumea că, da, există şi trebuesc desbătute problemele specific bănăţene şi nu e suficientă numai anunţarea lor spre a servi pentru mascarea altor probleme şi interese.

Cele trei Crişuri (Bucureşti Ianuarie-Februarie). Numărul prezent este tot aşa de bogat îngrijit ca tehnică şi redactare ca şi cele trecute.

Remarcăm articolul d-lui *Colonel G. Bacaloglu* (In al 24-lea an de apariţie), studiul d-lui prof. *I. Simionescu* (Iaşii) o splendidă frescă a Iaşului cultural şi istoric, şi al d-lui prof. *N. Bănescu* (Ioan Maiorescu).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cântecul plaiului

Plaiule, fecior de munte
Străjuit de stânci cărunte,
Plaiule, tânăr fecior
Ce-mi legi drumu 'n câlţi de dor
De toţi bacii din Săcele
Şi de stâna din muscele,
Numai tu ne înţelegi
De ce-am fost din veac pribegi
Cu alaiuri de mioare
Peste umeri de pripoare.

Plaiu cu-aroma fânului
Cetatea Românului,
Ne ştii doinele de veacuri
Şi poveşti ce dorm pe lacuri
Numai tu ştii să le spui
Codrului, frăţinelui,
Ce din frunză zice seara
Cântecul ce-l ştie ţara.

Plaiu cu bucium şi cimpoi
Şi tălăngi în ţarc de oi,
Ne 'ncetat mă 'ndeamnă dorul
Să-ţi sărut sfios covorul
Peste care pân mai anul,
Moşul, baciul Izvoreanul,
Şi-a purtat opinca tare
Cu desagii la spinare
Durluind şi chiuind,
Dorul leicii risipind
Şi săltând pe umeri sdraveni
Oţeliţi prin codri reaveni
Sarica şi cu sumanul.

I. Sassu Ducşoara

Cântec de jale

Mă 'ntâlnii c'o frunză-aseară
Ce venea din altă ţară...
O 'ntrebai aici ce cată,
Imi spuse că vântu'o poartă.
O 'ntrebai de ce-a venit,
Imi spuse c'a rătăcit.

Am trimis-o ca să spună
Şi la tată şi la mumă,
Că vieaţa-mi este chin
Şi-mi curg lacrimi cu suspin.
Să spună cu dor şi foc,
Că sunt fără de noroc.

Să spună cu foc şi dor,
De-o fi vară şi-am să mor,
Să mă 'ngroape 'n vârf de deal,
Lângă scumpul meu Ardeal.

De e toamnă, să mă ducă
Unde frunza nu usucă.
Dac'o fi o primăvară,
Să mă lase-o noapte-afară,
Vântul să mă ocolească
Şi frunza să mă jelească.

De-o fi iarnă cu ninsori,
Pe mormânt, în loc de flori,
Pună busuioc uscat, —
C'am fost aspru blestemat,
Să fiu veşnic supărat.

Dragomir Nichifor

Petre Pascu:

Plaiuri-poeme

Ed. Diecezana — Arad 1943

Cunoscut cititorilor ca un asiduu colaborator al celor mai de seamă publicaţii periodice şi ziare din Ardeal şi Banat, Dl. Petre Pascu inaugurează cu debutul d-sale, cât se poate de fericit anul literar ardelean 1943.

Volumul „Plaiuri" ne înfăţişează un poet, desprins de fiorii închegării celor dintâi cadenţe, un poet care a trecut de mult peste pragul incertitudinilor de ucenicie. Poezia d-lui Pascu se încadrează în fresca mişcării generaţiei lui *Emil Giurgiuca*, având multe puncte de contact cu cei dela *„Abecedar"*, dar fără îndoială aducând cu sine nota unei sensibilităţi pe cât de personale pe atât de fine.

O poezie a tristeţii, o poezie a legănării dorului în plaiu, în care uneori pătrund întrebările mari ale vieţii şi peste tot prezenţa lui Dumnezeu spre care poetul se îndreaptă cu o cucernicie înfiorată şi măreaţă.

Dar acolo unde poetul se pare că s'a realizat îndeajuns, reuşind să ne dea o poezie excelând şi prin formă, sunt fără îndoială poemele în metrica populară:

Peste apă, vânăta
Albă pasăre sbura
Aripi largi şi cioc deschis
Plin cu dor de necuprins

Indoia văzduh sub ea,
Era mare, era grea.
Pasăre nălucă, hei,
Apa-i rea din care bei!

Trecând peste stridenţa versului al doilea din strofa doua, cum şi peste atmosfera cam *blagiană* a poeziei, ritmul de descâtec popular a reuşit să comprime în el o autentică ardere poetică. Pe această cale, d. Petre Pascu ne-a mai dăruit în acest volum şi poemele *Cântec pentru fată; Strânge-mă din lume drum; Distiluri de vară; Muraş, lotru blăstămat* — una dintre cele mai reuşite piese, care pentru frumuseţea ei se cere citată în întregime:

Muraş, lotru blăstămat,
Tot venin şi tot păcat.

Apa ta m'opreşte 'n cale,
Ca un hoţ la drumul mare.
Apă 'n mucegai topită
Setea mi-e nepotolită.
Unde-i zariştea senină
Ce mi-o 'ntuneci fără vină?
Unde-i visul nalt, curat
Ce mi-l furi şi l-ai furat?
Du cu el în mers de şarpe
Intre ţărmuri largi deşarte,
Du-mi tot gându 'ngândurat,
Muraş, lotru blăstămat.

Dar în versul d-lui Pascu s'a strecurat, în acorduri elegiace, dragostea alături de răscolitoarele şi învolburatele stanţe, dedicate prieteniei. E o atmosferă românească de veselie care vine să susţie şi mai pregnant titlul acestei cărţi.

Poetul a înţeles să se dăruiască deopotrivă problemelor ce-l frământau, cum şi cruntelor vremi a căror măreţie fusese sortit s'o trăiască. (In acest sens poemul *„Cu munţii, ţară"* e o splendidă realizare). Nu ne-am putea pronunţa unde s'a realizat mai deplin, dar ne permitem să afirmăm că dincolo de unele ecouri ce şi le trimite în versul d-sale poezia ardeleană, lirismul d-lui Petre Pascu aduce cu sine siguranţa unui destin de pe urma căruia poezia tânără n'are decât de câştigat. De o factură clasică, fără a se închina idolilor imaginei pentru imagine, poezia d-lui Pascu aduce o rigoare caracteristică provinciei din care face parte cu toată atmosfera elegiacă dominantă în unele cazuri, înscriindu-se alături de alte nume, îndelung valorificate, în Pantheonul liric al Ardealului de mâne.

Lucian Valea

DUMINECA

Judecata

Sfântul Matei XXV; 31, 46

Calea cea dreaptă a sfintei evanghelii, pe care ne îndrumă biserica, ne arată că vieața omului nu se mărgineşte numai la traiul pământului. Fiecare simţim în noi o chemare tainică către veşnicie,

După ce Isus ne-a învăţat şi ne-a arătat puterile şi minunile credinţii, roadele milosteniei, puterea rugăciunii nefăţarnice şi duhul pocăinţii, vine acum în pragul postului, să mărturisească pentru cei buni şi pentru cei răi răsplata şi pedeapsa judecăţii viitoare, la care orice creştin trebue să se gândească cu toată puterea minţii şi svâcnirea inimii.

Despre începutul acestei vieţi fără de hotar, ne aminteşte „Ziua Domnului" de astăzi, pregătindu-ne totodată pentru marele post, ce-şi deschide porţile în curând, alături de duioasele imnuri ale jertfei lui Hristos.

Dumnezeu ne vesteşte judecata mai înfricoşată decât toate. Când va fi însă această judecată nu ştim. Hristos vorbind despre ea o arată îmbrăcată în mărire. Semnele prevestitoare vor fi Crucea Lui, propovăduirea Evangheliei la toate seminţiile pământului şi suferinţele prin care va trece omenirea.

Prin ea se va da uşurare şi fericire celor nedreptăţiţi şi osândă slugilor mamonei.

Vieaţa de dincolo, în care intrăm după moarte, e împărăţia cea veşinică şi ea cuprinde pe toţi oamenii.

Aici, pe lutul ce-l călcăm, creştem în idealurile vieţii de dincolo, călăuzindu-ne de îndrumările date nouă de însuşi Dumnezeu.

Acolo trăim belşugul vieţii şi taina întregii fericiri, pentrucă sfârşitul vieţii de pe pământ e o trăire în apropierea lui Dumnezeu.

De jertfim vieaţa noastră de aici în folosul celei viitoare, vom păşi pe „calea îngustă" care se îmbină cu fericirea vieţii fără margini. Dar vieaţa viitoare jertfită pentru cea de aici aduce „plângerea şi scrâşnirea dinţilor în focul cel nestins".

Acest din urmă şir este urmat de jalea despărţirii de pământ, produsă de faptul că n'am întrebuinţat vieaţa cum trebue, ci am răsturnat ordinea ei firească.

Astfel de oameni au căutat să se înşele pe ei şi pe alţii, tăgăduind vieaţa. Dar când vieaţa pe care se bazau li se sfârşeşte, vine cea pe care au negat-o.

Şi dacă şi astăzi sunt unii îndărătnici care tăgăduesc judecata viitoare, aceştia se aseamănă cu orbii, care susţin cu încăpăţânare că nu există culori, soare, lună, stele, sau alte frumuseţi ale naturii înconjurătoare.

Chiar ştiinţa, sora mai mică a credinţei, recunoaşte că toate acţiunile omului se înscriu ca pe o carte „în vălul atmosferei care ne înconjoară". Numai în mintea celor care nu pricep ştiinţa se aşează piedecă, credinţei.

Libertatea cu care este înzestrat omul, presupune şi responsabilitate, întru cât el are o călăuză din flacăra dumnezeirii, raţiunea.

Dreptatea pământului fiind relativă, fiecare nădăjdueşte în una dumnezeiască şi veşnică.

Iată pentru ce întreaga sa învăţătură ne dovedeşte, că Dumnezeu s'a arătat oamenilor mai întâi creator, apoi mântuitor prin venirea Sa între noi, iar în urmă îl aşteptăm ca judecător.

Să căutăm a face binele. Să uşurăm durerea şi povara semenului nostru pentru ca astfel Dumnezeu, ca un Tată bun, să ne ridice din cumplitele vremuri pe care le trăim şi să dobândim dincolo ceata drepţilor asupra căreia se întinde dreapta Sa, binecuvântătoare.

Acum în prag de post să simţim îndemnul cercetării cugetului nostru şi să nu ne legănăm în vorbe deşarte căci „omul va da seama înaintea lui Dumnezeu de fiecare cuvânt spus în deşert".

Pr. **Nic. Bârsan**

Medicul NOSTRU

Pericolul tuberculozei

Strigătul de alarmă dela adunarea generală a Societăţii profilaxia tuberculozei filiala Braşov.

Sâmbătă, în 20 Febr. c., a avut loc în sala Sfatului, impunătoarea adunare generală anuală a Societăţii profilaxia tuberculozei — filiala Braşov —, onorată cu prezenţa unui public numeros şi select.

După cuvântul de deschidere al d-nei preşedinte a societăţii, d-na Ana Tanasiu, s'au citit rapoartele secretarului, casierului şi censorilor, iar la sfârşit cel al d-lui Dr. Valeriu Stinghe, medicul primar al sanatorului „Belvedere" al Societăţii profilaxia tuberculozei — filiala Braşov, care după ce a făcut o amplă expunere a activităţii sanatorului, a atacat problema tuberculozei în ansamblul ei, spunând între altele:

„Flagelul tuberculozei parc'ar fi un blestem ancestral asupra omenirii, pentrucă în loc ca el să se diminueze, ia proporţii tot mai înspăimântătoare. Constatăm cu părere de rău, că este o disproporţie mare, în desavantajul nostru al oamenilor, între mijloacele noastre de stăvilire a acestui flagel şi între forţa lui destructivă. Şi spre neşansa şi nenorocirea noastră, în războiul actual, ca şi în alte războaie dealtfel, tuberculoza şi-a găsit cel mai bun şi mai credincios aliat. Mizeria economică, cu lipsurile alimentare şi vieaţa aspră depe front a soldaţilor noştri, sunt lovituri de biciu, atât pentrn formele de tuberculoză activă, cât şi pentru tuberculoza latentă, care iau aspecte evolutive, îngroşând rândurile tuberculoşilor şi înmulţind enorm focarele de infecţie tuberculoasă".

„Ca medic al dispensarului antituberculos al Casei de asigurări sociale din Braşov, am ocazia să văd sutele de bolnavi tuberculoşi ai întreprinderilor industriale şi comerciale din localitate, care se perindă anual pela noi şi pot afirma că în ultimii ani tuberculoza a devenit la Braşov o adevărată catastrofă, a luat caracterul unei adevărate epidemii, epidemie care în timpul războiului şi mulţi ani încă după războiu, va fi din ce în ce mai mare".

„S'a spus pe bună dreptate că oraşele sunt cimitirele oamenilor dela sate, în oraşe găsindu-şi moartea cei mai mulţi săteni. Foarte mulţi ţărani şi ţărance de-ale noastre, atraşi de mirajul vieţii oraşelor mari, de sunetul fermecător al banilor, îşi părăsesc din fragedă tinereţe vieaţa liniştită, tihnită şi arhaică a gliei strămoşeşti, unde zburdă de sănătate, pentru a se îngropa în furnicarul lumei muncitoreşti dela diversele intreprinderi orăşeneşti şi prin locuinţele insalubre din cartierele periferice ale oraşelor, unde-i roade rugina din străfundurile sociale ale vieţii: tuberculoza, sifilisul şi alcoolismul".

„Numai Dumnezeu ştie când şi cum se vor mai întoarce cea mai mare parte dintre aceştia la casa părintească dela ţară, cu flori de muşcată în fereastră şi cu pridvor în mijlocul livezii, inundată în lunile călduroase de soare, trifoiu, flori de păpădie şi miros de liliac. Adevărul este că cei mai mulţi îşi lasă oasele în cimitirele oraşelor".

„In faţa acestui pericol al tuberculozei, care sunt mijloacele noastre de luptă? Cu durere trebue să recunoaştem că ele sunt, cu foarte mici deosebiri, aceleaşi ca acum un an, ca acum zece ani, ca acum douăzeci de ani, încă nu s'a găsit leacul specific al tuberculozei, care s'o stârpească în mod radical. Şi astăzi la baza tratamentului acestei boli este tot sanatoriul şi pneumotoracele artificial, în cazurile unde se poate aplica".

In continuare, d-l Dr. Stinghe, este de părere că problema tuberculozei privită prin prisma resurselor de care dispune azi ştiinţa pentru combaterea tuberculozei, este o problemă de educaţie a maselor asupra pericolului tuberculozei, o problemă care se rezumă la ameliorarea standardului de vieaţă a claselor sociale de jos, şi la înfiinţarea cât mai multor sanatorii în care să se izoleze bolnavii tuberculoşi şi în care formele curabile să se poată vindeca.

„Nimeni să nu se amăgească, spune d-l Dr. Stinghe, cu iluzia unor succese uşoare, şi să nu se culce liniştit pe-o ureche, cu gândul că ceea ce s'a făcut până acuma este suficient. Un ideal realizat aduce după sine altul. De aceea statul şi diversele organizaţii colective pe care le preocupă problema tuberculozei, trebue să se străduiască să realizeze cât mai multe sanatorii antituberculoase".

De 'ncheiere d-l Dr. Stinghe, arătând că actualul sanatoriu al Societăţii este insuficient pentru nevoile de azi şi pentru numărul tot mai mare de bolnavi care solicită îngrijire, şi-a terminat raportul astfel:

„Vieaţa unei societăţi, ca şi cea a unui individ, dacă-i lipsită de un ideal, nu mai are sens şi nu merită să mai fie trăită. De aceea societatea noastră să-şi caute sensul vieţii, propunându-şi ca ideal, înfăptuirea unui sanatoriu mare".

Esculap

Poetul de pe front

Sergentul, Vânător de Munte, *Partenie Bara*, un ţăran cărturar din Lunca Bihorului, crescut sub geniul tutelar al lui Eminescu, cu care sunt în corespondenţă, îmi trimite scrisori pline de interes, din care nu lipseşte niciodată câte o nouă floare a poeziei.

Iată un mic buchet:

UNUI CAMARAD CĂZUT

Voios mereu şi tânăr ca o floare,
Erai senin şi veşnic zâmbitor,
Flăcău viteaz, din satul din Bihor,
Unde ai lăsat plângând o fată mare.

Cu cât elan te-ai avântat în luptă,
Şi ce măreaţă pildă ne dăduşi,
Când te pornişi în goană după Ruşi,
Vârând în ei flori de groază multă.

Dar blestemat un glonte te răpune,
Şi-atunci căzuşi în fruntea tuturor,
Flăcău viteaz din satul din Bihor,
Ca un luceafăr mândru, ce apune.

Tu dormi şi nu mai vreai să stii...
De satul tău cu soare...
Şi-asteaptă Leana o scrisoare,
Şi plânge 'n nopţi târzii...

ŢĂRII MELE

Leagăn al copilăriei,
Frumoasă ca o zi de Maiu,
Tu eşti izvorul bucuriei,
Eşti ruptă dintr'un colţ de raiu.

Când suntem azi aşa departe,
Cu acelaşi lanţ ne leagă dorul,
Şi din meleaguri depărtate
Iţi binecuvântăm ogorul.

Mai ieri, când soartea vru să 'ncerce
Destinu-ţi biciuit de vremi,
Abia dăduşi semnal de-alarmă,
La luptă să ne chemi.

Şi-au tresărit păduri de brazi
La sfânta ta chemare,
Şi s'a sculat un neam viteaz
Din Tisa pân' la Mare.

DE MI-O FI SCRIS...

De mi-o fi scris să mai mă 'ntorc
In scumpa noastră Ţară,
Ardealului să-i mai sărut
Ţărâna sfântă iară,

Oricât m'oi duce de departe
Şi oricât îs vremi de grele,
Eu voiu purta mereu în suflet
Ardealul visurilor mele...

Am ales câteva din creaţiile ţăranului din Bihor, cunoscut din întâmplare într'o călătorie în tren spre Vaşcău, când mergea să-şi revadă familia, înainte de a pleca pe front, versuri, ce-mi trimise în scrisorile sale de pe frontul antibolşevic, şi cred că ajung pentru a dovedi talentul ce-l are ţăranul nostru din Bihor şi când e sub arme, departe de tihna lui de acasă.

Dr. Ilie Dăianu

AGRICOLE

Cum se seamănă cânepa pentru semânţă

Pentru producerea de sămânţă, cânepa se poate semăna:

In cuiburi rare printre porumb, punându-se câte 4—5 boabe în cuib, iar la praşila a doua se lasă în cuib 2—3 fire.

Se mai poate semăna pe o bucată mai mare la capul lanului de porumb, dându-se cel mult 20—25 kg. sămânţă la hectar.

Deoarece cânepa semănată pentru sămânţă trebue negreşit prăşită măcar o singură dată, nu este bine să se samene prin împrăştiere, ci pe rând în cuiburi cu sapa, mărunţindu-se pământul cât se poate de bine şi să fie acoperită cu un strat de pământ de 2-3 cm.

Dacă se seamănă cu semănătoarea în rânduri, cantitatea ce se dă la hectar pentru pământurile bogate este de cel mult 20 kg. cu distanţa între rânduri de 65—70 cm.

Pentru pământurile mai puţin bogate se dă 20—25 kg. cu distanţa între rânduri de 60—65 cm., urmând ca la praşilă să se lase pe rând între 10—20 cm. fir de fir atât la pământurile bogate cât şi la cele mai puţin bogate.

Deoarece sămânţa de cânepă îşi pierde uşor puterea de încolţire, este absolut nevoie ca toţi acei care vor semăna sămânţa produsă de ei, să-i facă analiza, spre a stabili puterea de încolţire.

Procedându-se în felul acesta, cultivatorul va şti cu siguranţă dacă sămânţa trebue sau nu trebue semănată.

Din cauza lipsei de sămânţă de cânepă pentru însămânţările din primăvara anului în curs se va folosi şi sămânţa care are cel puţin 65% putere de încolţire, cu obligaţiunea de a da la hectar 140—150 kg.

*

Ministerul Agriculturii şi Domeniilor face cunoscut că are în buget 17 posturi vacante de ingineri agronomi stagiari, care se ocupă prin transferări, fie prin numiri, în conformitate cu dispoziţiunile Codului Funcţionarilor Publici.

Condiţiunile pentru nouile locuri sunt publicate în Monitorul Oficial Nr. 29 din 4 Februarie 1943, pagina 1003.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conferinţele pentru muncitori

organizate de

Asociaţiunea culturală „Astra" şi Muncă şi Lumină

La 28. II. *D-na Valeria Căliman. Prof.*: **Familia românească şi comunitatea naţională.**

Filme culturale.

Jurnal sonor, Copiii lucrătorilor (217 m.) Mama şi copilul (249 m.) Lupul şi cei 7 iezi (309 m.)

La 7. III. 1943 D-l *Onţiu Florin. Ing.*: **Pregătirea şi îndrumarea profesională.**

Jurnal sonor, Oameni şi maşini (490 m.) Şcoala de meşteri pentru lucru manual (251 m.) Şcoala specialistului (297 m.)

La 14. III. 1943 D-l *I. Gârbacea, Profesor univ.*: **Preţurile pieţii şi motivele fluctuaţiilor.**

Jurnal sonor, Lupta pentru pâne (380 m.) Recolta germană în conserve (330 m.)

La 21. III. 1943 D-l *Dr. Suciu Valentin*: **Rostul şi importanţa asigurărilor sociale.**

Jurnal sonor, Atelierele germane (500 m.) Expoziţia din München 306 m.) 1931.

La 28. III. 1943 D-l *Dr. Colbazi Emil* medic: **Apărarea contra bolilor venerice.**

Jurnal sonor, Sănătatea nu este ceva întâmplător (353 m.) Lumină, mai multă lumină (557 m.)

La 4. IV. 1943 D-l *Dr. Căliman Nicolae*: **Gospodăria model a muncitorului şi sănătatea lui.**

Jurnal sonor, Copiii noştri, viitorul nostru, (384 m.) Tineretul munceşte. (591 m)

Din lumea largă

Mătase din mare

Materii prime care au fost folosite încă acum milenii de ani, fiind apoi uitate, se întrebuinţează astăzi din nou pentru acoperirea anumitor lipsuri în domeniul aprovizionării. Astfel Italia a reluat fabricarea aşa numitei mătase de mare şi prelucrarea ei. Este vorba de produsul unui fel de crustaceu care se găseşte în cantităţi mari în golful Tarow, pe coasta Sardiniei şi Dalmaţiei. Aceste crustacee trăiesc în mare la adâncimi mici şi se ţin de fund cu ajutorul unui fir cu o lungime de circa 20 cm, produs de o glandă specială. Firele scoase la suprafaţă de către pescari sunt tratate în mod foarte simplu cu apă şi dau aşa numita fibră „bisso", care se prelucrează apoi singură sau amestecată cu alte fibre în ţesături. Fibrele bisso prelucrate singure dau un ţesut care se aseamănă foarte mult cu mătasea naturală. Un avantagiu deosebit al acestui ţesut este insensibilitatea lui faţă de molii şi de alte insecte.

Auzul fără ureche

Două dintre simţurile omului sunt deosebit de importante, şi medicina şi tehnica au căutat totdeauna să vină în ajutorul acelora care nu le posedă complet: ochii pentru care s'au inventat ochelarii, şi urechile, pentru care s'a aplicat microfonul, cu desavantagiul că era prea mare. După invenţia telefonului au apărut aparate care aplicau principiul telefoniei pentru cei care nu aud bine. Aceste aparate au fost continuu îmbunătăţite, constând acum în esenţial dintr'un aparat pentru prinderea sunetelor, un amplificator şi o scoică pentru auzit la ureche, pe când celelalte piese se pot purta în buzunar sau pe corp. Dar ultima noutate în acest domeniu este o invenţie a fizicienilor germani în colaborare cu industria medico-tehnică. Este un aparat care nu se aplică urechii, ci transmite sunetul direct nervului auzului prin diferite oase ale craniului. Pentru aceasta este necesar ca nervul auzului să funcţioneze bine şi ca oasele să fie bune conducătoare de sunet. Noul aparat este un instrument atât de mic încât poate fi ascuns în mână, aşa că nu se observă folosirea lui; se aplică la cap acolo unde nimenea nu bănuieşte, după ureche pe osul mastoid, sau pe osul frontal sau temporal. Există şi posibilitatea să fie folosit ca un fel de lorgnon, şi ţinut datorită unei agrafe care se ascunde sub păr.

Tipografia „Astra" Braşov caută

Legători români

a se adresa la Biroul Tipografiei Braşov Strada Lungă No. 1

80 de dactilografe înlocuite printr'o singură maşină

In economia dirijată, funcţionari superiori ai administraţiei se văd zilnic puşi în situaţia de a lua hotărîri, care nu se pot lua decât dacă se cunoaşte ultima situaţie în cifre a materialului, stabilită cu cea mai mare precisie.

Nevoia unei rapide prelucrări a materialului de cifre a fost constatată mai întâiu la armată. S'a creat apoi sub o conducere unică, un instrument unitar pentru prelucrarea datelor statistice. Biroul central rezolvă astăzi toate calculele referitoare la materiile prime, la aprovizionarea armatei, situaţia vehiculelor, etc.

Se lucrează mecanic cu mase enorme de cifre. Valorificarea lor cu mâna ar cere ani de zile; nu aduc însă mare ajutor nici maşinile obişnuite de scris şi calculat. Nu e vorba de simple socoteli ci de cumpărarea şi alcătuirea din nou a tabelelor după diferite puncte de vedere. In problema maşinilor se poate cere să se răspundă câte automobile mai sunt dintr'o anumită marcă, de o anumită capacitate sau dintr'un anumit an de fabricaţie. Acestor întrebări li se poate da un răspuns în foarte scurtă vreme întrebuinţându-se un procedeu mecanic. Biroul este în întregime mecanizat. Se întrebuinţează anumite maşini care aşeză materialul din tabele în diferite rânduri după trebuinţe şi face lucrul a nu mai puţin de 80 de dactilografe.

Sistemul întrebuinţat în Biroul central este atât de desăvârşit încât tabelele trec dintr'o maşină în alta, realizându-se o adevărată diviziune a muncii între maşini.

Reviste şi ziare

Gândirea (Bucureşti, Februarie) aduce o minuţioasă observaţie a d-lui *Nichifor Crainic* asupra Spiritului german contimporan şi interesantele sugestii asupra colaborării europene prin literatură de *Filomela Brătianu*.

Pagini literare (Turda. Nr. 1). In anul al 9-lea, fătul grupului din jurul d-lui *T. Murăşanu*, este cu fiecare număr tot mai vânjos şi mai plin de sevă literară sănătoasă.

Indrumătorul nostru (Bucureşti). In numărul Nov.-Dec. 1942 semnează D-nii V. Şeicaru, I. D. Pietrari, Cicerone Theodorescu, D. Iov., Ion Şugariu, Ludovic Dauş etc.

Revista Scriitoarelor şi Scriitorilor Români (Bucureşti No. 1—2). Un remarcabil studiu al d-lui *Em. Bucuţa* (Vieaţa lui Goethe) şi o duioasă amintire a d-lui *Ion Micu* (La moartea unui poet al Dobrogei, Dumitru Olaru).

Primăria Municipiului Braşov
Comitetul Municipal I. O. V.

No. 18/1943

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că în conformitate cu instrucţiunile Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, Institutul Central de Statistică, în zilele de 28 Februarie, 1 şi 2 Martie 1943, între orele 8—13 şi 16—18 va avea loc în Sala Sfatului orăşenesc din Piaţa Libertăţii, sub îngrijirea noastră,

Recensământul

invalizilor, orfanilor şi văduvelor de războiu din războaiele precedente, precum şi asimilaţii, dinaintea datei de 1 Martie 1939.

La acest Recensământ se vor înscrie în mod obligatoriu:

a) Invalizii din războaiele precedente, sau urmaşii lor, văduvele şi copiii minori, dacă primesc beneficii dela Stat;

b) Orfanii din războaiele precedente, dacă sunt minori sau chiar majori, dacă primesc beneficii din partea Statului (infirmi, la studii etc.);

c) Văduvele de războiu, din războaiele precedente, recăsătorite sau nu, dacă primesc pensie sau beneficii dela Stat;

d) Toţi acei care au fost asimilaţi cu invalizii, orfanii şi văduvele de războiu, înaintea datei de 1 Martie 1939 şi primesc pensie dela Stat.

La acest Recensământ nu se vor înscrie, decât persoane care au acte în regulă şi primesc pensii şi alte avantagii sub orice formă.

In consecinţă, fiecare, care face parte din una din categoriile de mai sus, este obligat a se prezenta la Recensământ sub sancţiunile legale, cu toate actele doveditoare situaţiei sale de I. O V.

Braşov, la 19 Februarie 1943.

Preşedinte-Primar
Dr. N. G. V. Gologan

Directorul Oficiului de Ocrotire
Dr. Octavian Meret

Biblioteca Universitară / Central University Library Cluj

Reuniunea Agricolă Braşov-Scheiu

CONVOCARE

In conformitate cu dispoziţiunile art. 11 alin. I. din Statute şi potrivit hotărîrii comitetului, se aduce la cunoştinţa membrilor Reuniunii Agricole din Braşov-Şchei, că sunt convocaţi în

Adunare generală extraordinară

pe ziua de *28 Februarie* 1943, la orele 2 p. m. în localul „Uniunii Societăţilor" din Piaţa Prundului. In caz că numărul membrilor nu se va întruni, adunarea se amână pe aceeaşi zi cu o oră mai târziu când se va ţine cu orice număr de membri prezenţi.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general.
3. Raportul casierului, pe anul 1942
4. Raportul economului.
5. Raportul comisiei de verificare.
6. Alegerea noului comitet şi biroului.
7. Diverse propuneri.

Se observă că la adunarea generală au dreptul de vot numai acei membri, care au taxele achitate.

Comitetul.

Primăria Municipiului Braşov.

No. 100/943
Serv. Tehnic

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa proprietarilor de case, locuri virane, că în baza ordinului Ministerului Afacerilor Interne No. 49894/1942, ordonanţa No. 6 din 10 Septemvrie 1942 emisă de Primăria Municipiului Braşov se completează după cum urmează:

Punctul 5) Proprietarii locurilor virane sunt răspunzători ca acestea să fie îngrădite până la data de 1 Aprilie 1943 şi ţinute curat, resp. cultivate.

Punctul 6) Toate gardurile şi faţadele clădirilor trebuesc ţinute în bună stare, vopsite resp. văruite. Cele deteriorate să fie refăcute sau reparate până la data menţionată la pct. 5.

Din cauză că materialul de construcţie se găseşte greu pe piaţă, cei interesaţi vor căuta să-şi procure din vreme materialul necesar, pentru a nu cădea în contravenţie după data de 1 Aprilie 1943, care este ultimul termen acordat.

Braşov, la 10 Februarie 1943.

Primar,
Dr. N. G. V. Gologan

Secretar general,
Dr. St. Popovici

Şeful Serviciului
Arh. St. Bell

ANUNŢ

Se aduce la cunoştinţa întreprinderilor industriale şi comerciale că toate angajările şi concedierile de personal trebuesc anunţate la Cartea de Imobil săptămânal cu „fişele Nr. 2 special pentru întreprinderile comerciale şi industriale", care se găsesc de vânzare la debitele C.A.M.

Intreprinderile care nu vor avea toate anunţările făcute la curent, cu ocazia controlului ce se va face vor suferi rigorile legii.

Braşov, 19 Februarie 1943.

Şeful Bir. central de populaţie şi control
Comisar, *Th. Bălan*

Cinema „Astra"

Dela 25 Febr.

va rula filmul

Cavalerie Rusticană

Cu: ISA POLA
DORIS DURANTI
LEONARDO CORTESE
CARLO NINCHI

Muzica de: P. MASCAGNI

Funcţionar priceput şi destoinic, nemobilizabil, licenţiat al Academiei Comerciale, având la bază liceul Comercial caută Fabrica de Hârtie „LETEA" Zârneşti jud. Braşov pentru un post de viitor.

Ofertă şi copii de pe acte la Direcţiunea Fabricei.

TIPOGRAFIA „ASTRA"

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveţi încredere într'o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA")

Informaţiuni

Abonamente de sprijin

Gheorghe Brânzescu, Inspector general, Bucureşti Lei 1500
D-na Leontina Dr. Bunea Bucureşti 1000
Dr. Alexandru Pop, prof. univ. Sibiu, răscumpărarea de cunună pe mormântul D-nei Reveicuţa Dr. Minea 3000
Iosif Gheorghe, Braşov, 700

Subliniem gestul d-lui *I. Gheorghe*, refugiat care, beneficiind de un abonament gratuit până acum, s'a prezentat şi a achitat pe trecut şi în plus a plătit şi pentru un alt refugiat lipsit de mijloace.

Vorba d-sale *„Când mi-a ajutat Dumnezeu să trec peste necazuri, înţeleg să fac eu bucurie altuia“.*

*

Conferinţă

Duminecă, 28 Februarie la orele 11.30 va conferenţia în cadrele Universităţii libere muncitoreşti d-na *Valeria Căliman* vorbind despre *„Familia românească şi comunitatea naţională“.*

*

Conferinţele Extensiunii Academice

Sâmbătă, 27 Februarie 1943, orele 5 d. a în sala festivă a liceului *A. Şaguna* va avea loc conferinţa d-lui prof. *Const. Lacea*, desvoltând subiectul: *„Un capitol de linguistică spaţială“.* Intrarea liberă.

*

Titlurile împrumutului Reîntregirii

Toţi subscriitorii la Imprumutul Reîntregirii din 1941 sunt rugaţi din nou a se prezenta de urgenţă la ghişeele unde au subscris la Imprumutul Reîntregirii cu chitanţele provizorii pentru a ridica titlurile. In caz contrar vor fi consemnate la Depuneri.

*

Se caută impiegaţi diurnişti

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi că, la Ad-ţia Financiară Braşov, se găsesc locuri vacante de *impiegaţi diurnişti plătiţi lunar netto cu lei 7750* (şapte mii şapte sute cincizeci).

Doritorii se vor adresa în scris anexând următoarele acte:

1. Extrasul de naştere.
2. Certificatul de studii.
3. Certificatul cazierului judiciar.
4. Certificat de naţionalitate.
5. „ de origine etnică.
6. „ medical eliberat de Spitalul judeţean.
7. Declaraţie prin care să arate dacă a mai funcţionat sau nu la vreo instituţie de stat sau particulară militarizată şi în caz afirmativ să depună şi certificatul de modul cum a părăsit serviciul.

*

Şedinţe cu caracter economic-comercial

In vederea unei interpretări corecte a dispoziţiunilor Decretelor legi, deciziuni ministeriale şi ordonanţelor în vigoare, precum şi a celor care vor mai apare, Camera de Comerţ şi de Industrie din Braşov, a aranjat pentru domnii industriaşi şi comercianţi din Braşov şi judeţ, o serie de şedinţe cu caracter economic-comercial.

Aceste şedinţe vor avea loc în prima miercuri a fiecărei luni la orele 10 a. m. în palatul Camerei în sala din subsol.

Prima şedinţă a avut loc miercuri 24 Februarie 1943, la orele 10 a. m.

de **Mardare Mateescu**

Frontul diplomatic

Cu ocazia împlinirii a 25 de ani dela înfiinţarea armatei roşii d. general **C. Pantazi,** *ministrul apărării naţionale a rostit la postul nostru de radio, în cadrul „orei ostaşului“, o interesantă cuvântare având drept obiect punerea în lumină a rostului armatei roşii precum şi a scopurilor partidului comunist. In acelaşi timp d-sa a făcut o paralelă între armatele revoluţiei europene şi cele ale revoluţiei comuniste.*

De sigur ministrul apărării naţionale s'a bazat şi pe diferite manifeste ale comuniştilor cum ar fi de exemplu cel dela 1848 a lui Karl Marx, care spune: **„Comuniştii afirmă deschis că ţinta lor nu poate fi atinsă decât prin răsturnarea forţată a legilor actuale. Clasele conducătoare să se cutremure de frica unei revoluţii comuniste. Proletarii n'au ce pierde, afară de lanţurile care i-au ţinut încătuşaţi până acum. Ei au un univers de cucerit“...**

Iată deci lupta comunistă în care se încadrează războiul de azi din răsărit. Spre deosebire de armatele celorlalte state europene, armatele revoluţiei comuniste sunt fructul unor lungi străduinţe executate în umbră, iar solia pe care o aduc ele lumii este distrugerea libertăţii omului şi a naţiunilor.

Referindu-se la lupta pe care o poartă ţara noastră, d. general Pantazi a arătat că România, care **„a suferit invaziile şi ameninţările Rusiei începând din secolul al 18-lea, nu face astăzi decât să-şi apere ca şi în trecut, ceea ce planurile unui vecin puternic îl ameninţă în continuu.“** *Partea finală a cuvântării este o exprimare temeinică a credinţei noastre în victorie.*

Politica externă a Turciei

Dată fiind situaţia strategică a Turciei, puterile beligerante îi dau o importanţă deosebită. Intreaga presă se ocupă pe larg despre tot ce se întâmplă în ţara care stăpâneşte Bosforul şi Dardanelele. Ultimele telegrame externe transmit discursul d-lui Saracioglu, preşedintele consiliului de miniştri al Turciei, rostit în Cameră, discurs care a fost consacrat politicei externe a ţării sale

Premierul turc a vorbit despre marile reforme realizate în domeniul politicei interne care au garantat disciplina în ţară.

In ce priveşte politica externă d-l Saracioglu a declarat că ea a trecut cu succes prin toate probele. Ţelul său este a adăogat el, ca Turcia să trăiască în siguranţă şi în amiciţie cu toate ţările.

Cu privire la relaţiile cu Germania, preşedintele consiliului a insistat asupra pactului de amiciţie şi neagresiune încheiat cu această ţară şi asupra acordului economic, semnat la Berlin, privitor la schimburi de mărfuri în valoare de 100.000.000 de mărci. Germania va furniza Turciei cantităţile de material de război pe care le reprezintă această sumă.

D-l Saracioglu a amintit de asemenea şi relaţiunile cu Statele Unite, pe care le-a calificat drept **„amicale“.** Referitor la raporturile cu Sovietele s'a accentuat că ele decurg în spiritul angajamentelor contractate. Marea Britanie de asemenia este aliata Turciei. Materialul de război promis de această ţară se află în drum spre Turcia. Cu acest prilej preşedintele consiliului de miniştri a evocat vizita d-lui Churchill la Adana, care mai înainte de orice a avut ca obiect înarmarea cât mai rapidă a Turciei. Amiciţia dintre Marea Britanie şi Turcia stă pe bază indestructibilă,

Presa turcă comentează pe larg discursul despre care ne ocupăm aci şi subliniază că Turcia a încheiat acorduri atât cu Germania cât şi cu Anglia care au interes ca Turcia să fie puternică. Germania a dorit totdeauna să înarmeze Turcia, lucru pe care l-a şi făcut, scrie ziarul „Tan“. Inarmările Turciei însă nu trebue să îngrijoreze pe nimeni.

Arhiepiscopul New-Yorkului în audienţă la Papa

Arhiepiscopul Spellman a fost primit într'o lungă audienţă de Papa Pius al XII-lea. Cu privire la cele discutate se păstrează în cercurile papale cea mai desăvârşită discreţie. Din faptul că audienţa n'a fost înregistrată pe lista oficială de audienţe acordate de Papa, ea este considerată ca strict privată. După audienţa dela Papa arhiepiscopul a făcut în cursul aceleaşi zile o vizită cardinalului Maglione, secretar de stat. Arhiepiscopul a primit vizita cardinalului Enrico Gaspari, care l-a vizitat acum câţiva ani în Statele Unite. Monseniorul Spellman, printre funcţiile sale are şi pe aceea de episcop militar al armatei nord-americane.

Contrar unor ştiri, privitoare la vizita înaltului prelat, care afirmau că acesta va sta în Cetatea Vaticanului doar 2—3 zile se precizează că vizita va dura 10 zile.

O întrevedere Roosevelt-Stalin

Ziarul londonez „Sunday Dispackt“ află din New-York, din cercuri bine informate, că se încearcă să se provoace o întrevedere nu peste mult timp între preşedintele Roosevelt şi Stalin.

Sunt numeroase motive, scrie ziarul, care fac să pară de dorit o astfel de întrevedere. Statele Unite s'ar felicita pentru încheierea unui acord privitor la planurile pentru perioada de după război. Se acordă interes ţelurilor de pace sovietice şi se pune întrebarea dacă aceasta concordă cu aspiraţiile anglo-americane.

Imperiul englez nu va mai fi „mondial“?

In presa nord-americană au apărut numeroase articole semnate de personalităţi nord-americane care se ocupă de soarta viitoare a imperiului britanic. Se spune că această chestiune se discută cu mult interes, mai ales în Statele Unite. Părerea generală este că imperiul britanic va înceta să existe după războiu în forma sa actuală. Astfel, d-l *Cecil Brown*, comentatorul postului american de radio, care a fost expulzat dela Singapur de către Englezi pe motivul că s'a pronunţat prea sincer asupra unor anumite probleme, a declarat că imperiul britanic, după războiu, nu va mai fi mondial deoarece populaţia din Birmania, Malacca şi Palestina va fi pierdut orice încredere în Anglia. Senatorul *Nye*, fruntaşul izolaţioniştilor americani, şi-a exprimat părerea că enorma extindere a imperiului britanic periclitează pacea mondială. El cere ca Anglia să renunţe la toate sau cel puţin la o parte din posesiunele sale coloniale atunci când vor începe negocierile de pace. Profesorul englez *Earl Russel* s'a alăturat la acest punct de vedere, emiţând părerea că toate posesiunele britanice din emisfera occidentală ar trebui să fie vândute Statelor Unite, ca acont asupra furniturilor făcute pe baza legii de împrumut şi închirieri. Regiunele Aden, Singapurul şi Colombo ar trebui să fie internaţionalizate.

Situaţia pe fronturi

Pierderile armatei roşii şi cele ale Statelor Unite

Ocupându-se de ordinul de zi al lui Stalin dat către armata roşie cu prilejul împlinirii alor 25 de ani dela înfiinţare, agenţia oficială de ştiri germane dă următorul bilanţ al pierderilor suferite de armata bolşevică: prizonieri 5.000.400; la această cifră se mai adaogă 12.000.800 morţi şi răniţi. Aşa dar armata roşie a pierdut în 20 de luni de luptă 18.000.200 de oameni în total. In acelaşi timp armata rusă a pierdut următorul armament greu: 48.000 de tunuri şi 34.000 de tancuri, la care se mai adaugă pierderea a câtorva mii de avioane.

Ştiri din Washington arată că oficial s'a arătat că pierderile totale suferite de Statele Unite se ridică la 63.000 oameni, dintre care 10.050 morţi, 10.059 răniţi, 44.181 dispăruţi şi 190 internaţi. Aceste pierderi se referă la efectivele suferite dela începutul războiului până în ziua de 19 Februarie de armata de uscat şi marină.

Referindu-ne la pierderile considerabile suferite de armata roşie, ţinem să împărtăşim cititorilor premiza revoluţionară a lui Lenin, pusă în practică cu tot „devotamentul“ de Stalin: *„Noi bolşevicii* — scrie Lenin în politica de stat — *vom purta revoluţia socială în America şi în Europa. Lupta va fi lungă şi sângeroasă. Ce importanţă are pierderea a 90% din executanţi, de vreme ce rămâne 10% comunişti care vor continua revoluţia“.* Iată pregătirea ce s'a dat poporului pravoslavnicei Rusii după instaurarea regimului bolşevic.

Ultimul comunicat militar relatează faptul că în marile bătălii de iarnă obiectivele vaste ale inamicului din partea de Sud a frontului de răsărit au rămas nerealizate. Sovieticii n'au reuşit nicăeri să spargă frontul bine închegat al trupelor germane la marginea de răsărit a regiunei industriale a Doneţului şi acest fapt i-a determinat să lovească pe la spate ocolind pe la Nord-Vest. Diviziile sovietice au ajuns în spatele frontului de pe *Mius*, dar toate forţele sovietice au fost distruse. Acelaşi lucru s'a întâmplat cu formaţiunile sovietice care, după ce pătrunseseră şimai departe plecând din regiunea situată la Sud de *Harcov*, au fost apoi împinse către Nipru. Ele au avut soarta pe care ar fi voit să o pregătească armatelor germane.

Pe o bună parte a frontului vremea oscilează între viscol şi desgheţ excluzând deci pentru un moment operaţiile militare de mare amploare. Inamicul îşi menţine sforţările în regiunea situată la Nord de *Harcov*, precum şi împotriva părţei centrale şi nordice a frontului de răsărit. In regiunea *Cubanului* sovieticii au dat un atac puternic dar au fost respinşi. In regiunea dintre *Doneţ* şi *Nipru*, formaţiuni blindate susţinute de avioane „Stuka“ au nimicit puternice forţe inamice. In regiunea *Harkov şi Kursk*, precum şi la Sud de *Orel*, luptele sunt date cu toată înverşunarea. Pe frontul *Volhov* şi la Sud de lacul *Ladoga* toate atacurile inamicului au dat greş.

O telegramă din Stockholm, transmite ştirea după care atacul mareşalului Rommel împotriva sectorului american de pe frontul central al Tunisiei, nu este numai un „asalt“ ci o ofensivă de mare amploare. Rezultatul ei este satisfăcător, totuşi cercurile militare se obţin dela comentarii deoarece aşa impune tactica războiului.

Abonaţilor

le aducem aminte că nu trăim din subvenţii.

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Tipografia „ASTRA“ Braşov, Str. Lungă Nr. 1.